

Ономе ко је стајао на Националном шеталишту на хладноћи, чекајући да започне церемонија инаугурације, тешко је било да се отме утиску да се спрема нешто потпуно ново. Није у питању само то што смо сви ми били сведоци делића историје – полагања заклетве првог црног председника нације. Ми смо истовремено присуствовали инаугурацији прве праве иконе и суперстара за председника Сједињених Држава.

Тешко је објаснити у којој је мери Обама-икона преплавио земљу а нарочито њен главни град. Нови председник није само популаран, нити је чак само политички суперстар. Председник Обама постао је нешто друго у очима нације, можда чак и света. Он је сада икона. И попут сваке праве иконе, његов лик је свугде.

Култ Обаме започео је прилично скромно, са уобичајеним бецевима, плакатима и налепницама. Али од самог почетка у питању је било нешто више од традиционалног пружања политичке подршке. Обамин лик постао је централна ствар његове политичке кампање. Слоган „Да, ми можемо“ и поп-арт слика Обаме ухватили су више атмосфере него што би старомодна политичка кампања икада успела. Сада славна поп арт слика коју је направио Шеперд Фејри, графити уметник из Лос Анђелеса, постепено је почела да се појављује на мајцама и постерима. Тешко да је ико икада размишљао о ношењу мајце са ликом Џорџа Буша, осим да би га исмејао. Сада, ношење председника на мајци не само да је популарно, већ је у одређеним круговима постало готово обавезно.

Обамин лик не појављује се само на мајцама. Ту су Обама-капе, Обама-пернице, Обама-дуксеви, Обама-скринсејвери, накит са Обамом, шоље за кафу са Обамом и улични мурал са Обамом. Обамаманија је прешла и у мејнстрим. Данас у Вашингтону, Обамин лик налази се и на картама за метро. Бројне зграде украшене су огромним паноима којима се показује добродошлица новом председнику. Чак је и Национална галерија портрета ухватила корак са трендом, изложивши оригинални колаж Шеперда Фејрија много пре него што је званични портрет председника уопште наручен.

Снага култа који окружује Обаму толико је јака, да је разним трговцима на инаугурацији било прилично тешко да пронађу нове начине да обележе овај дан. Наравно, многи су покушали. На мом путу у град приметила сам познату локалну продавницу брзе хране која је истакла огромна црвена, бела и плава слова ОБАМА исклесана од леда. Црква у шеснаестој улици нудила је топлу чоколаду и могућност фотографисања са картонским Обамом у природној величини. На самом шеталишту продавало се све од специјалних Обама-марама за инаугурацију и доларских новчаница са Обаминам ликом (уместо лика председника Линколна), па до мог фаворита, Обама-воде.

Свепрожимајућа природа лика председника Обама је нешто ново и сасвим другачије за америчку председничку политику. Када је председник Џорџ В. Буш постављен на то место, можда сте могли да набавите шољу, спомен златник или беџ, али чак ни његови најватренији поклоници нису се китили његовим ликом. Додуше, неки су носили каубојске шешире, али то је отприлике све на шта се сводио култ личности предходног становника Беле Куће.

Насупрот томе, лик нашег новог председника је свугде, а опет нико то не сматра чудним нити језивим. За време Хладног рата, амерички политичари демонизовали су комунистичке земље због култа личности који је окруживао њихове вође. Али Маова Кина или Стаљинова Русија не могу ни да примиришу Обаминој Америци када је у питању култ који окружује новог председника САД.

Једно од објашњења Обамаманије јесте да људи једноставно желе са собом да понесу један делић историје. Четрдесет година након говора „Ја имам сан“ Мартина Лутера Кинга на истом месту, многи времешни Американци ронили су сузе радости, неверице и тријумфа док је први црни председник полагагао заклетву. То је била дирљива прилика и не зачуђује да су многи желели успомену или сувенир поводом тренутка за који је већина мислила да се никада неће догодити.

Али култ око личности Обама далеко превазилази лов на сувенире. Када купите сувенир, уобичајено је да га ставите на полицу и заборавите. Ово је нешто друго. Обамин лик није само нешто што се сакупља. То је нешто што се носи и показује. Он обележава оне који га носе и представља симбол, а не само знак. Штавише, као симбол, он значи нешто друго него што значи председник Обама, политичар од крви и меса.

Политичар и председник Обама има своје политичке циљеве и стремљења, баш као и

други политичари. Са друге стране, Обама-Икона није везан ни за какве стварне и конкретне циљеве. Мислити да су сви они који носе мајце са Обаминим ликом и који лепе постере Обамае страсни поклоници Обаминог политичког програма, значило би пропустити суштину онога што се овде десило.

То лице сада представља визију наде и вере у будућност. То је нада коју деле и са којом желе да се идентификују многи. А када предузећа и појединци истичу Обамин лик, они заправо показују своју веру и идентификују се са таквим осећањем. То није нада у нешто специфично, али то не умањује њену привлачност. Људи желе да буду део Обама-нације. То је нација изграђена на осећању – сличнија осећању према спортском клубу него према неком стварном политичком чиниоцу.

Или је можда боља паралела са култним ликом са постера из шездесетих, Че Геваром, чији је стилизован лик, такође само лице одвојено од политичке поруке, украшавао собе младих широм Америке и Европе. Ретки су међу њима били они који су знали ишта о Че Гевари као политичару, али је имати тај постер на зиду значило бити прогресиван и радикалан. Данас су, додуше, прогресивизам и радикализам замењени надом и вером. И нису само тинејџери ти који желе да се поистовете са овом поруком.

(текст преузет из магазина Spiked, www.spiked-online.com)